

ד"ר גדעון ספיר

הוראות

1. לבחינה שני חלקים, אורך החלק הראשון 60 דקות ואורך החלק השני 150 דקות. בין החלקים תתקיים הפסקה. סך כל משך הבחינה שלוש שעות וחצי. לא תינתן הארכה.
2. בחלק הראשון אין להשתמש כלל בחומרי עזר, בחלק השני ניתן להשתמש בכל חומר עזר.
3. הקדישו מחשבה לתשובה לפני שתתחילו לכתוב אותה.
4. ענו בקצרה אך לא בסיסמאות, תוך שימוש באסמכתאות במידת הצורך.
5. אל תחרגו מן המקום המוקצה לתשובה.
6. בהצלחה!

שאלה ראשונה (9 נקודות) 6 מתוך 10

לפניכם רשימה של 9 פסקי דין/מושגים. תארו בשניים שלושה משפטים, לכל היותר, את חשיבותו של פסק הדין או את משמעותו של המושג.

1. ביקורת שיפוטית א-פריורית
2. מודל התחולה העקיפה
3. שריון מוחלט
4. מתחם הסיכון הטבעי
5. התנועה המסורתית נ' השר לענייני דתות
6. הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ממשלת ישראל
7. ברזילי נ' מדינת ישראל
8. פסחו גולדשטין נ' שר הפנים
9. תנועת נאמני הר הבית נ' היועה"מ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

יש להשיב על שתיים מתוך שלוש השאלות הבאות

שאלה שניה (8 נקודות)

- א. מהו נושא מאמרו של אורן גזל, מהי הטענה שהוא טוען, ומהי ההנמקה שהוא נותן לטענתו?
ב. מהו השימוש שעושה גזל במאמרו בפרשת פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו?

שאלה שלישית (8 נקודות)

- יש טוענים כי בפרשת קעדאן סטה בית המשפט העליון מהלכת בורקאן מבלי שטרח לאבחן את נסיבות המקרה בקעדאן מנסיבותיו של בורקאן או להכריז בגלוי על הפיכת ההלכה. הסבר!

שאלה רביעית (8 נקודות)

- א. מהי הבעייתיות שבחיבור בין סעיף 5 לחוק המפלגות וסעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת.
ב. כיצד מציע ברק ליישב את הבעייתיות?
ג. איזו דרך חלופית ניתן להציע ליישוב הבעיה?

“שערי משפט” – המכללה ללימודי משפט

משפט ציבורי-תשס”ב
שנה א’ – מסלול ערב
ד”ר גדעון ספיר

מבחן – מועד א’

חלק ב – 150 דקות

יש להשיב על שתיים מתוך שלוש השאלות הבאות

שאלה ראשונה

מחזה הטלוויזיה “משפט קסטנר” התמקד במשפט הפלילי בעניין היועץ המשפטי לממשלה נגד גרינוולד. המחזה, שהופק על-ידי רשות השידור היה מסוג “דוקודרמה”. זוהי סוגה אמנותית המערבת מציאות ובדיון, ומשתמשת בדמויות ואירועים מציאותיים כבסיס ליצירה האמנותית. בתחילת כל אחד משלושת פרקי המחזה הופיעה על-גבי המסך הודעה, כי אין לראות בסרט שיחזור תיעודי, אלא דרמה תיעודית המחויבת לערכים אמנותיים. המחזאי אף פרסם “התנצלות המחבר”, שבה הבהיר כי המחזה הוא דרמה בדיונית, הכתובה אומנם בהשראת אירועים שאכן התרחשו, אך מציגה אותם, בשל שיקולים אמנותיים, תוך סטיות אלה ואחרות מן הדברים כפי שהיו לאמיתם. לאחר הקרנת הפרק האחרון שודר דיון, שבמסגרתו ניתנה זכות התגובה לאלה שלא היו מרוצים מן הסידרה.

באחד מפרקי המחזה מתפרץ ישראל קסטנר לעדותה של קתרינה סנש – אימה של חנה סנש. הוא אומר, שחנה סנש נשברה בחקירת העינויים שעברה לאחר שנתפסה על-ידי הגסטאפו הנאצי, והסגירה שניים מחבריה. קתרינה סנש מכחישה מיד טענה זו.

אחיה של חנה סנש, שני בניו וסגן יושב-ראש יד ושם, ובעקבותיהם שתי עותרות ציבוריות, ביקשו מרשות השידור כי תימנע מלשדר קטע זה. הם טענו, כי קסטנר לא אמר במשפטו את הדברים האמורים, וכי דברים אלה שקריים לגופם. שכן, חנה סנש עמדה בגבורה בחקירתה, ולא הסגירה את חבריה. משסירבה רשות השידור להיענות לבקשה, עתרו המבקשים לבג”ץ, וביקשו כי יצווה על רשות השידור להשמיט את הקטע האמור מן הפרק.

הצג את הטענות שיכולים שני הצדדים להעלות, דון בהן והכרע לפי מיטב שיפוטך.

שאלה שנייה

“גרון עמוק” היא משחטת עופות המחזיקה בתעודות הכשר בשתי רמות (בסדר עולה בחשיבות וביוקרה): תעודת הכשר רגילה ותעודת הכשר “מהדרין”. מקצת מן העופות הנשחטים מוכרים טריפה – עקב פגמים מן ההלכה המתגלים בהם, הפוסלים אותם מהיותם כשרים - ו“גרון עמוק” מוכרת אותם באישור הרבנות, במחיר נמוך בהרבה ממחירם של עופות כשרים, למעדניות מהמגזר הערבי. לאחרונה, החלה המשחטה למכור עופות אלה גם לחברת “מעדני מלך” בבעלות יהודים העוסקת בייצור ובמכירה של מוצרי בשר לא כשרים במגזר היהודי. משנודע הדבר לרב נותן

הכשרות איים כי אם תמשיך "גרון עמוק" למכור עופות טריפה ליהודים תישלל ממנה תעודת הכשר מהדרין שניתנה בידה. הרבנות מוכנה בכל מקרה להמשיך ולהעניק תעודת הכשר רגילה ל"גרון עמוק", גם אם לא תחדל ממכירת עופות טריפה ל"מעדני מלך".

בעקבות התראת הרבנות ומתוך רצון שלא לאבד את הכשר המהדרין חדלה "גרון עמוק" למכור עופות ל"מעדני מלך" וזו עתרה לבג"צ כנגד הרבנות.

א. דון בטענות הצדדים והכרע בעניין

ב. הנח שבג"צ פסק לטובת העותרת, וכי הרבנות הוציאה תעודת הכשר אך ציינה על גבה כי התעודה ניתנת "על פי הוראת בג"צ". "גרון עמוק" חדלה שוב ממכירת עופות טריפה ל"מעדני מלך" וזו שבה ועתרה לבג"צ כנגד הרבנות. דון בטענות הצדדים והכרע בעתירה החדשה.

שאלה שלישית

בהתאם לסעיף 2(ב) לצו יבוא חופשי, תשל"ח-1978, הותרו ביבוא חופשי תמיסות לעדשות מגע, בתנאי שינתן לכך "אישור מיוחד של אגף הרוקחות של משרד הבריאות". אגף הרוקחות מצידו הוציא נוהל מפורט "להגשת בקשה לאישור תכשיר לטיפול בעדשות מגע" (להלן: הנוהל). במסגרת הנוהל נדרשים היבואנים בין היתר להמציא "אישור מעודכן מרשויות הבריאות על שיווק התכשיר בארץ הייצור ועל קיום תנאי ייצור נאותים במפעל המייצר". תנאי נוסף לקבלת אישור יבוא הוא "שלסוכן הרושם תכשירים לטיפול בעדשות מגע חייב להיות קשר ישיר עם היצרן", ועל מבקש האישור להציג מכתב מקורי של היצרן בו הוא מציינ כי המבקש הוא סוכנו לתכשירים המיוצרים על-ידו. הצו והנהלים חלים כאמור על תמיסות מיובאות. על היצרנים המקומיים לא מוטל פיקוח מצד משרד הבריאות. הנטל היחיד שמוטל על יצרן ישראלי הוא קבלת רשיון עסק.

חברה ליבוא תרופות, המייבאת גם תמיסה מן הסוג הנדון, מבקשת לתקוף את הנוהל ופונה אליך לייעוץ. מה תהיה עצתך?

לידיעתך:

- על תמיסות מהסוג הנדון חל גם 'חוק יבוא מוצרים פרה-רפואיים', הכולל דרישות מחמירות פחות מאלו שבנוהל.
- סעיף 2 לפקודת היבוא והיצוא (נוסח חדש), התשל"ט-1979 (להלן: הפקודה), מסמיך את שר התעשייה והמסחר: "לקבוע בצו הוראות שיראו לו מועילות לאיסור או להסדרה של ייבוא טובין בכלל או טובין שפורשו בצו, או שרותים או ידע בכלל או כאלה שפורשו בצו, ייצואם, הובלתם לאורך החוף או הטענתם . . . דרך כלל או לסוגי ענינים מפורשים, ובכפוף לחריגים שייקבעו בצו או מכוחו. צו כאמור (להלן - צו פיקוח) יכול להיות כללי או מסווג, הכל לפי מבחנים שיראו לשר התעשייה בנסיבות הענין".

“שערי משפט” – המכללה ללימודי משפט
משפט ציבורי- תשס”ב
שנה א’ – מסלול ערב
ד”ר גדעון ספיר

מבחן – מועד ב’

הוראות

1. לבחינה שני חלקים, אורך החלק הראשון 60 דקות ואורך החלק השני 150 דקות. בין החלקים תתקיים הפסקה. סך כל משך הבחינה שלוש שעות וחצי. לא תינתן הארכה.
2. בחלק הראשון אין להשתמש כלל בחומרי עזר, בחלק השני ניתן להשתמש בכל חומר עזר.
3. הקדישו מחשבה לתשובה לפני שתתחילו לכתוב אותה.
4. ענו בקצרה אך לא בסיסמאות, תוך שימוש באסמכתאות במידת הצורך.
5. אל תחרגו מן המקום המוקצה לתשובה.
6. בהצלחה!

חלק א – 60 דקות

שאלה ראשונה (10 נקודות) 7 מתוך 10

לפניכם רשימה של 10 פסקי דין/מושגים. תארו בשניים שלושה משפטים, לכל היותר, את חשיבותו של פסק הדין או את משמעותו של המושג.

1. זכויות חיוביות
2. ביקורת שיפוטית ריכוזית
3. דרישת ההסמכה המפורשת
4. הסדרים משניים
5. זכויות לא מנויות
6. אורין נ’ מדינת ישראל
7. ג’בארין נ’ מדינת ישראל
8. “חוקה למדינת ישראל” נ’ שר האוצר
9. דעקה נ’ בית החולים “כרמל”,
10. שריד נ’ יו”ר הכנסת

יש להשיב על אחת משתי השאלות הבאות

שאלה שניה (15 נקודות)

האם מעוגן עקרון השוויון בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו? הצג את כל הגישות המוכרות לך.

שאלה שלישית (15 נקודות)

לאחרונה קיבלה הכנסת תיקון לסעיף 7א לחוק יסוד הכנסת, לסעיף 5 לחוק המפלגות. היא גם הוסיפה את סעיף 63א לחוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה. אלו שינויים הביאו עימם התיקונים במצב המשפטי שהיה קיים עובר לקבלתם?

“שערי משפט” – המכללה ללימודי משפט
משפט ציבורי- תשס”ב
שנה א’ – מסלול ערב
ד”ר גדעון ספיר
מבחן – מועד ב’

חלק ב – 150 דקות

יש להשיב על השאלה הראשונה ועל אחת מבין השאלות השניה והשלישית
שאלה ראשונה

סעיף 32(א) לחוק הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו, תש”ן-1990 קובע כדלקמן:
“(א) לא יקים אדם, לא יפעיל תחנת שידור, ולא יקיים שידורים אלא אם כן קיבל לכך זכיון מאת המועצה.” החוק קובע עוד כי זיכיון לשידורים יינתן על פי מכרז פומבי שתפרסם הרשות (סעיף 38). כמו כן קובע החוק את המנגנון והכללים החלים על המשתתפים במכרז.

ביום 23.2.99 קיבלה הכנסת חוק אשר קובע, בין היתר, כי “מי שהקים או שהפעיל במשך חמש שנים רצופות לפני 1 בינואר 1999, תחנת שידור לשידורי רדיו המיועדים בעיקרם לציבור בישראל, באופן ששידורים אלה נקלטו במרבית שטחי ישראל, והמשיך לעשות כן גם לאחר התאריך האמור, יראו אותו כמי . . . שקיבל זיכיון לפי סעיף 32(א) לחוק הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו, תש”ן-1990.” המשמעות העיקרית של החוק היא, כי מי שהחוק חל עליו, פטור מהמנגנון החל על בחירת בעלי זיכיון לפי חוק הרשות השניה. הנהנה היחידי מתיקון זה הינו ערוץ 7 אשר פעל עד לקבלת התיקון ללא זכיון.

ירוחם ורחמים הינם יזמים החפצים להקים תחנת רדיו פרטית ארצית, בעלת אוריינטציה ימנית-דתית. הם פונים אליך על מנת לבדוק האם וכיצד ניתן לתקוף את התיקון לחוק. מה תיעץ להם?

שאלה שניה

המשיבות - הערים תל-אביב-יפו, רמלה, לוד ונצרת עילית, מתאפיינות בכך שמתגורר בתחומן מיעוט ערבי (6% מתושבי תל-אביב-יפו; 19% מתושבי רמלה; 22% מתושבי לוד ו13% מתושבי נצרת עילית). העותרים, ערבים תושבי ערים אלה, פונים אליכם, שופטי בית המשפט העליון בבקשה כי תקבעו שעל המשיבות מוטלת החובה להשתמש בשפה הערבית - בצד העברית - בכל שלטי ההכוונה, ההדרכה, האזהרה, ההוריה והמודיעין שהן מציבות בתחום שיפוטן. מה תפסקו?

לידיעתכם: עיריות משמשות כ”רשות תמרור מקומית”. תקנה 18 לתקנות התעבורה, התשכ”א-1961, קובעת: “(א) זולת אם הורתה רשות התמרור המרכזית אחרת, רשאית רשות תמרור מקומית, לאחר התייעצות עם קצין משטרה... להציב, לסמן או לסלק בכך דרך שבתחומה -

(1) תמרורי אזהרה...

(א1) תמרורי הוריה.

(2) תמרורי מודיעין...

(3) סימנים על פני הדרך...

(4) סימני עזר בדרך.

שאלה שלישית

סעיפים 8 ו-361 לחוק-יסוד: הכנסת מורים כי תקופת כהונתה של כנסת נבחרת היא - במהלך הדברים הרגיל - ארבע שנים מיום היבחרה. הכנסת הארבע-עשרה - שלא כהוראת חוק היסוד - לא הוציאה את ימיה ופיזרה עצמה שלוש שנים לאחר היבחרה. חרף זאת החליטה ועדת הכנסת כי אותם מחברי הכנסת הארבע-עשרה אשר לא שבו ונבחרו לכנסת החמש-עשרה, יזכו בגימלה כאילו כיהנו כחברי הכנסת ארבע שנים תמימות. העותרת, התנועה לאיכות השלטון, פונה אליכם, שופטי בית המשפט העליון, בבקשה כי תתערבו בהחלטת ועדת הכנסת ותכריזו על בטלותה. מה תפסקו?

לידיעתכם: חוק גימלאות לנושאי-משרה ברשויות השלטון, תשכ"ט-1969 קובע כדלקמן:

<p>1. נושאי המשרה המפורטים בתוספת ולשאיריהם ישולמו, מאוצר המדינה, גימלאות ותשלומים אחרים נוספים כפי שייקבע בהחלטות הכנסת והיא רשאית להסמיק לכך ועדה מועדותיה.</p>	<p>גימלאות ותשלומים אחרים</p>
---	--------------------------------------

בין נושאי המישרה המפורטים בתוספת מנויים חברי הכנסת. הכנסת הסמיכה את ועדת הכנסת לקבוע גימלאות לחברי הכנסת.

[illegible]

מכללת שערי משפט
משפט מנהלי - ד"ר גדעון ספיר
שנת הלימודים תשס"א
מבחן – מועד ד'

הוראות

1. משך הבחינה: שעתיים וחצי. לא תינתן הארכה.
2. הקדישו מחשבה לתשובה לפני שתתחילו לכתוב אותה.
3. ענו בקצרה אך לא בסיסמאות, תוך שימוש באסמכתאות במידת הצורך.
4. בהצלחה!

שאלה ראשונה (70 נקודות)

בית הספר עתיד, הוא בית ספר פרטי שהוקם על ידי קבוצת הורים ומורים שחלקם עוסקים בסיינטולוגיה. לדברי חברי הקבוצה, הדחף להקמת בית הספר בא עקב אכזבה ממערכת החינוך הרגילה ומתוך מטרה ליתן כבוד לילד כאינדיבידואל. ההורים הם הנושאים בעלויות הכרוכות בתפעול בית הספר ואילו תרומתו של משרד החינוך בהקשר זה מתבטאת בהוצאה הכרוכה בפיקוח על בית הספר.

בית הספר החל לפעול בשנת תש"ס. בשנים תש"ס ותשס"א פעל בית הספר על פי רישיון זמני, שהוצא ביום 24.10.00 על ידי המנהלת הכללית של משרד החינוך. תוקפו של הרישיון היה עד לסוף שנת הלימודים תשס"א. במשך שנתיים אלו פעל בית הספר בפיקוח צמוד של הגורמים המוסמכים במשרד החינוך. מעת לעת הוגשו דוחות שונים, וכן נתקיימו דיונים, הן פנימיים במשרד החינוך והן עם גורמים שונים בבית הספר, בהם נדונו ליקויים בתפקודו הפדגוגי של בית הספר.

ביום 14.2.01 נשלח לבית הספר מכתב בו הועלו בעיות שונות שנתגלו בביקוריה של המפקחת על בית הספר. בסיומו של המכתב נאמר, כי על בית הספר "להביא לתשומת ליבם של ההורים הוותיקים והחדשים שעל פי הנתונים הקיימים אין משרד החינוך מתחייב לאשר המשך הפעלתו של ביה"ס בשנת הלימודים תשס"ב." ביום 26.2.01 פנה בית הספר למשרד החינוך במכתב, בו נתבקש חידוש הרישיון (שכן תוקפו של הרישיון הקיים עמד לפקוע, כאמור, בסוף שנת הלימודים תשס"א).

ביום 14.5.01 הגיש ח"כ דני פוליטי לשרת החינוך שאילתא שהתייחסה באופן ספציפי לבית הספר ולנושא של לימוד סיינטולוגיה במסגרתו. בתשובה לשאילתא שנתן סגן שרת החינוך בכנסת אמר סגן השרה, כי יומלץ על סגירתו של בית הספר לקראת שנת הלימודים תשס"ב.

ביום 14.6.01 נערך ביקור בבית הספר, בו נטלו חלק המפקחת על בית הספר ומנהלת אגף במשרד החינוך. בעקבות הביקור נשלחו מכתבים בעניין למנהלת הכללית של המשרד, האחד על ידי מנהלת האגף והשני על ידי המפקחת על בית הספר. במכתבה הדגישה אמנם מנהלת האגף כי חלו שינויים לטובה בבית הספר, אולם סיכומם של הדברים היה שלילי. בין היתר כתבה מנהלת האגף את הדברים הבאים:

"חולשתו העיקרית של בית הספר, היא ברמת ההוראה, בתיפקוד הפדגוגי של המורים, בהעדר הזדמנויות מאתגרות לתלמידים ללמוד ולהביא לידי ביטוי את יכולתם, ובהישגי התלמידים. חולשה זו של בית הספר נשארה בעינה למרות כל המאמצים הכנים שנעשו לשפר את רמת ההוראה. לחולשה הפדגוגית של בית הספר חברו מספר גורמים; התחלופה הרבה של מורים, בשתי השנים שחלפו לא התגבש צוות מורים קבוע ובעל כישורי הוראה ראויים, חוסר הניסיון של המורות, כולן בשנת עבודתן הראשונה או בשנת סטג'. העדר עורף פדגוגי מקצועי שיתמוך במורות, למרות התמיכה של המפקחת ושל המדריכות הפדגוגיות שגם הן מתחלפות לעיתים קרובות. גם מנהלת בית הספר העובדת בבית"ס מחודש פברואר לא השכילה למרות נסיונה להעלות את רמת התפקוד של המורות."

בפרק ההמלצות, שבסיומו של המכתב, הדגישה מנהלת האגף את המאמצים הבלתי נדלים של המנהלת להביא לקידום בית הספר ושיפורו, אך להערכתה אין לצפות לשינוי מהותי ברמת ההוראה בשנת תשס"ב. אשר על כן המליצה להחליט על סגירתו של בית הספר.

כאמור, אף המפקחת כתבה למנהלת הכללית לגבי הביקור האחרון. תוכן הדברים היה דומה לזה שבמכתבה של מנהלת האגף. דא עקא, המסקנה הייתה שונה, ונוסחה כדלקמן: "למרות כל האמור כאן, אני סבורה כי נוכח האקלים הבית ספרי והמוטיבציה הגבוהה של הצוות, יש לאפשר לבית"ס לנסות ולעשות את קפיצת המדרגה הגבוהה כמתחייב וכנדרש במערכת, וזאת באמצעות שנת ניסיון נוספת ועפ"י 'החישוקים' עליהם המלצתי".

ביום 21.6.01 החליטה המנהלת הכללית של משרד החינוך על סגירת בית הספר. צו הסגירה התקבל בבית הספר ביום 2.7.01. בצו נאמר כי הוא ניתן בהתאם לסמכות שבסעיף 32(א) לחוק הפיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969 "בשל כך שביה"ס לא עמד בתנאים הפדגוגיים הנדרשים".

ביום 15.8.01 הגישו הורי התלמידים הלומדים בבית הספר עתירה לבג"צ לביטול צו הסגירה הבקשה הובאה בפני השופט התורן, אשר קבע כי הבקשה תידון ביום 22.8.01.

הצג את הטענות השונות שיכולים הצדדים להעלות והכרע בעתירה.

נספח: חוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969

3. חובת רשיון

לא יפתח אדם בית ספר ולא יקיימו אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו ולא יפרסם אדם פתיחת בית ספר אם אין עליו רשיון כאמור (להלן - רשיון).

4. בקשה לרשיון

(א) בקשה לרשיון תוגש למנהל הכללי.

(ב) המנהל הכללי יחליט בבקשה ויודיע על כך למבקש תוך ארבעה חדשים מיום הגשתה.

9. מבחנים למתן רשיון

(א) לא יתן המנהל הכללי רשיון אלא אם הוא סבור כי תובטח רמה נאותה בהתאם לתקן ולנהוג בסוג בית הספר שהבקשה מתייחסת אליו בענינים המפורטים להלן:

(1) תכנית הלימודים, מערכת השיעורים ומשך הלימודים;

(2) הכשרתם וכשרם המקצועי של סגל עובדי החינוך;

32. צו סגירה מאת המנהל הכללי

(א) המנהל הכללי רשאי לצוות בכתב על סגירת בית ספר אם נוכח שנתקיים אחד מאלה:

(1) בית הספר מתנהל ללא רשיון;

(2) בעל הרשיון סירב לפטר עובד חינוך כשנדרש לעשות כן לפי סעיף 18(ב);

(3) לא קויימה דרישתה של רשות הבריאות לתקן ליקויים לפי סעיף 31.

(4) בבית הספר מתנהלת או נסבלת הסתה נגד המדינה.

(ב) ...

(ג) צו סגירה ייכנס לתקפו בתום 30 יום מיום מסירתו כאמור בסעיף קטן (ב), זולת אם נקבע בו מועד מאוחר יותר לכך, והוא יעמוד בתוקף עד אשר יבוטל על ידי המנהל הכללי או על ידי בית המשפט.

שאלה שניה (30 נקודות)

סעיף 2 לפקודת היבוא והיצוא (נוסח חדש), התשל"ט-1979 (להלן: הפקודה), מסמיך את שר התעשייה והמסחר: "לקבוע בצו הוראות שיראו לו מועילות לאיסור או להסדרה של ייבוא טובין בכלל או טובין שפורשו בצו, או שרותים או ידע בכלל או כאלה שפורשו בצו, ייצואם, הובלתם לאורך החוף או הטענתם. . . דרך כלל או לסוגי ענינים מפורשים, ובכפוף לחריגים שייקבעו בצו או מכוחו. צו כאמור (להלן - צו פיקוח) יכול להיות כללי או מסויג, הכל לפי מבחנים שיראו לשר התעשייה בנסיבות הענין".

שר המסחר והתעשייה עשה שימוש בסמכותו והתקין את צו יבוא חופשי, תשל"ח-1978. בהתאם לסעיף 2(ב) לצו הותרו ביבוא חופשי תמיסות לעדשות מגע, בתנאי שינתן לכך "אישור מיוחד של אגף הרוקחות של משרד הבריאות". אגף הרוקחות מצידו הוציא נוהל מפורט "להגשת בקשה לאישור תכשיר לטיפול בעדשות מגע" (להלן: הנוהל). במסגרת הנוהל נדרשים היבואנים בין היתר להמציא "אישור מעודכן מרשויות הבריאות על שיווק התכשיר בארץ הייצור (C.F.S.) ועל קיום תנאי ייצור נאותים (G.M.P.) במפעל המייצר". תנאי נוסף לקבלת אישור יבוא הוא "שלסוכן הרושם תכשירים לטיפול בעדשות מגע חייב להיות קשר ישיר עם היצרן", ועל מבקש האישור להציג מכתב מקורי של היצרן בו הוא מציין כי המבקש הוא סוכנו לתכשירים המיוצרים על-ידו. הצו והנהלים חלים כאמור על תמיסות מיובאות. על היצרנים המקומיים לא מוטל פיקוח מצד משרד הבריאות. הנטל היחיד שמוטל על יצרן ישראלי הוא קבלת רשיון עסק.

חברה ליבוא תרופות, המייבאת גם תמיסה מן הסוג הנדון, מבקשת לתקוף את הנוהל ופונה אליך לייעוץ. מה תהיה עצתך?

“שערי משפט” – המכללה ללימודי משפט
משפט ציבורי- תשס”ב
שנה א’ – מסלול ערב
ד”ר גדעון ספיר

מבחן – מועד מיוחד

הוראות

1. לבחינה שני חלקים, אורך החלק הראשון 60 דקות ואורך החלק השני 150 דקות. בין החלקים תתקיים הפסקה. סך כל משך הבחינה שלוש שעות וחצי. לא תינתן הארכה.
2. בחלק הראשון אין להשתמש כלל בחומרי עזר, בחלק השני ניתן להשתמש בכל חומר עזר.
3. הקדישו מחשבה לתשובה לפני שתתחילו לכתוב אותה.
4. ענו בקצרה אך לא בסיסמאות, תוך שימוש באסמכתאות במידת הצורך.
5. אל תחרגו מן המקום המוקצה לתשובה.
6. בהצלחה!

חלק א – 60 דקות

שאלה ראשונה (10 נקודות) 7 מתוך 10

לפניכם רשימה של 10 פסקי דין/מושגים. תארו בשניים שלושה משפטים, לכל היותר, את חשיבותו של פסק הדין או את משמעותו של המושג.

1. אוריג'ינליזם
2. סיווגים חשודים
3. תורת שני הכתרים
4. מקרקעי ישראל
5. החזקה הפרשנית
6. נעמט נ' שר הפנים
7. מדאינווסט נ' מנכ"ל משרד הבריאות
8. ראם נ' ראש עיריית נצרת-עילית
9. ולנר נ' יושב ראש מפלגת העבודה הישראלית
10. בבלי נ' בית הדין הרבני הגדול

יש להשיב על אחת משתי השאלות הבאות

שאלה שניה (15 נקודות)

בבג"צ 4541/94 אליס מילר נ' שר הביטחון בו נדונה עתירה כנגד סירובו של חיל האוויר לזמן את העותרת למבדקי התאמה לקורס טיס, התייחסה השופטת דורנר לשאלת מעמדו החוקתי של עקרון השוויון. וכך אמרה:

"ההיסטוריה החקיקתית של חוק היסוד מלמדת, כי ההימנעות מלעגן בו את עקרון השוויון הכללי הייתה מכוונת. בדיון בכנסת בהצעת חוק היסוד טענו חברי הכנסת שולמית אלוני ומשה שחל כנגד אי ההכללה בחוק היסוד של סעיף בדבר הזכות לשוויון (ראו ד"כ 123 (תשנ"ב) 1244, 1241). בתשובתו לטענות אלה (שם, בעמ' 1532) אמר מציע חוק היסוד, חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, את הדברים הבאים: "אין כאן סעיף שוויון כללי. נכון, מכיוון שסעיף השוויון הכללי הזה היה אבן הנגף, המכשלה שבגללה אי אפשר לקבל את הצעת החוק הכוללנית". על רקע זה ספק בעיניי אם ניתן - ועל-כל-פנים, אם ראוי - לקבוע על דרך פרשנות כי תכליתו של חוק היסוד היא לספק הגנה חוקתית לעקרון השוויון הכללי. כוונתו הברורה של המחוקק, כעולה מעבודות ההכנה, הייתה דווקא שלא לעגן בחוק היסוד עיקרון כללי זה. . . אכן, משקלן של עבודות ההכנה - המגלות את כוונתם של חברי הכנסת בחוקקם את החוק - יורד ככל שהתקופה שחלפה מאז החקיקה ארוכה יותר, והספיקו להתחולל שינויים מדיניים, חברתיים או משפטיים העשויים להצדיק חריגה מכוונה זו. ואולם, אך שנים ספורות חלפו מיום חקיקת חוק היסוד ועד עתה, ולכאורה אין לפרש את חוק היסוד באופן המנוגד לתכליתו העולה מעבודות ההכנה."

נתחו את עמדתה של דורנר לאור הדיון שהתקיים בכתה בתיאוריות הפרשנות החוקתית השונות.

שאלה שלישית (15 נקודות)

היועץ המשפטי לממשלה הגיש לכנסת השלוש-עשרה בקשה לנטילת חסינותו של חבר הכנסת רפאל פנחסי בשל כוונתו של היועץ להגיש נגד פנחסי כתב-אישום המייחס לו עבירות שונות. הכנסת החליטה שלא להסיר את החסינות. לימים, נתקיימו בחירות לכנסת הארבע-עשרה ופנחסי נבחר כחבר בה. היועץ המשפטי שב והגיש בקשה לנטילת חסינותו של פנחסי מלווה בטיעון של כתב-אישום, הוזה בתוכנה לכתב האישום שצורף בעבר. הבקשה הועברה לוועדת הכנסת, שם הועלתה השאלה, אם מוסמך היועץ - בהתחשב בעובדה שהכנסת השלוש-עשרה סירבה ליטול את חסינותו של

פנחס - לפנות בבקשה מחדש לנטיילת החסינות בכנסת הארבע-עשרה. הצדדים החליטו לבקש את הכרעתו של בית המשפט הגבוה לצדק בשאלה שהועלתה, בטרם יימשכו הליכי הסרת החסינות.

האם מוסמך בית המשפט להכריע בעתירה?

[illegible]

"שערי משפט" – המכללה ללימודי משפט
משפט ציבורי- תשס"ב
שנה א' – מסלול ערב
ד"ר גדעון ספיר
מבחן – מועד מיוחד

חלק ב – 150 דקות

יש להשיב על השאלה הראשונה ועל אחת מבין השאלות השניה והשלישית

שאלה ראשונה

- מתוך רצון לבסס את הממשלה ולהרחיב את הקואליציה, חתם ראש הממשלה מטעם סיעת "הרוב השקט" על הסכם כניסה לקואליציה עם מפלגת "תנועה מהירה". להלן חלקים מאותו הסכם.
1. מאחר וכל משרדי הממשלה מאוישים, ומאחר והוסכם שמפלגת "תנועה מהירה" תקבל משרת שר, תקים הממשלה משרד חדש שיקרא המשרד לענייני תנועה מהירה. לעומד בראשותו תוענקה הסמכויות הבאות:
  2. לשר תוענק הסמכות הבלעדית להחליט על הקמת ועדת חקירה ממשלתית בנושאים הקשורים באופן ישיר לשאלות תעבורה. החלטתו של השר תהיה בלעדית במובן זה שהוא ורק הוא יוכל להחליט בנושא, והחלטתו תחייב את כל הממשלה, כאמור בחוק ועדות חקירה.
  3. סמכות ההפקעה האמורה בפקודת הקרקעות (רכישה לצורכי ציבור), 1943, תועבר לאחריותו של השר בכול הנוגע להפקעה לצורכי הקמת רשתות כבישים מהירים.
  4. לשר תהיה הסמכות להחרים לצורכי השעה, כלים מכניים כבדים לצורך זירוז עבודות הקמת כבישים מהירים.
  5. אם יפר אחד הצדדים הסכם זה הוא יחוייב בפיצויים מוסכמים בסך 50,000 ש"ח צמוד למדד המחירים לצרכן.
  6. אין בסעיף 7 לפגוע בכל סעד אחר לפי חוק החוזים תרופות.
- דונו בהסכם, תוך התייחסות הן לשאלות הכלליות העולות, כגון שפיטותו ואכיפתו של ההסכם והן לשאלות החוקתיות העולות מכול סעיף בו.

נספח

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי צבור), 1943

3. סמכויות שר האוצר.
אם נוכח שר האוצר כי דרוש או נחוץ הדבר לכל צורך צבורי רשאי הוא -
(א) לרכוש את בעלותה של כל קרקע;
(ב) לרכוש את החזקה או את השמוש בכל קרקע לתקופה מסוימת;
(ג) לרכוש כל זכות שמוש בכל קרקע או כל זכות אחרת בה או עליה;

חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968

1. החלטה על הקמת ועדה
ראתה הממשלה שקיים עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה הטעון בירור, רשאית היא להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בענין ותמסור לה דין וחשבון.

שאלה שניה

חוק הספורט, התשמ"ח-1988, קובע בסעיף 11א, שכותרתו 'העברת ספורטאים', כדלקמן:

- (א) ספורטאי שגילו פחות מ-18 שנה יוכל, באין הסכמה להעברתו, להודיע בפגרה, על רצונו לעבור לאגודה אחרת והוא יוכל לעבור לאותה אגודה בסיומה של עונת ספורט אחת.
- (ב) ספורטאי שגילו 18 שנה ומעלה אך לא מעל-26 שנה יוכל, באין הסכמה להעברתו, להגיש בפגרה טופס הסגר, ולעבור לאגודה אחרת לאחר שנכנס להסגר לתקופה של שתי עונות ספורט.
- (ב1) ספורטאי שגילו מעל-26 שנה אך לא מעל-31 שנה יוכל, באין הסכמה להעברתו, להגיש בפגרה טופס הסגר, ולעבור לאגודה אחרת לאחר שנכנס להסגר לתקופה של עונת ספורט אחת.
- (ב2) ספורטאי שגילו מעל-31 שנה יוכל, באין הסכמה להעברתו, להודיע בפגרה על רצונו לעבור לאגודה אחרת והוא יוכל לעבור לאותה אגודה בסיומה של עונת ספורט אחת.
- (ג) לענין סעיף זה "הסגר" - איסור על השתתפות בתחרויות במסגרת אותו ענף ספורט בארץ ומחוצה לה.

חבר הכנסת, אודי סלקט, חפץ לתקן את החוק לטובת הספורטאים באופן הבא: שינוי הגיל למעבר מקטגוריה ב ל-ב1 לגיל 25 לגברים ו-24 לנשים, ולמעבר מקטגוריה ב1 ל-ב2 לגיל 30 לגברים ו-29 לנשים. השוני המוצע בין גברים לנשים מנומק בשוני בגיל הפרישה הממוצע של גברים ונשים.

אודי מבקש לדעת האם תיקון כזה יעמוד במבחן חוקי היסוד. מה דעתכם?

שאלה שלישית

לנוכח המצב הבטחוני המחמיר, תחושת הרפיון האוחזת את אזרחי המדינה הותיקים, והרצון להגביר את קצב העליה ממדינות חבר העמים, יצאה מפלגת 'עם חזק' ביזמת חקיקה כדלקמן:

באיזורי ספר תונח תשתית להקמת שמונה יישובים חדשים המיועדים לעולים חדשים בלבד. עולים חדשים שיביעו נכונות להשתקע ביישובים אלה יהיו זכאים לקבל חלקת קרקע באותם יישובים חינם אין כסף, ומשכנתאות בתנאים מועדפים לבניית בתייהם שם. על מנת להשיג תמיכתן של המפלגות הדתיות ביזמת החקיקה, מגבילה הצעת החוק את ההטבה לעולים חדשים שאינם יהודים או שנתגירו בגיור אורתודוקסי.

ראשי המפלגה פונים אליך לברר מהם סיכויי החוק לעמוד במבחן בית המשפט. מה תיעץ להם?
